

Kulturális-közéleti havilap, harminckilencedik évfolyam

2012 november Hónapló

Parászka Boróka: Szilánkjaink

Azért, mert nekem ez a családom, hát tudod, azért én nem, ez még nem azt jelenti, hogy – mondja maga elé a hírszerkesztő, csak úgy bele a képernyőbe, hétköznapi reggel, miközben születnek a hírek. Nem azt jelenti, hogy! Kint köd, hideg, bent hivatalmeleg, kincstári gázszámla. Ebben a védettségben szüli a hírszerkesztő a híreket. Úgy dolgozik, de úgy, tenyere izzad, a teáscsészéjébe kapaszkodik, vajúdik. Körülötte cetlik, kihegyezett ceruzák (már sosem ír velük, csak billentyűzetet ver), emlékeztetők, lexikonok, szótárak, mankók. Fél. A hírszerkesztők félnek: bent meleg van, de kint köd, hideg, és ősz.

Hír az, hogy kiből mennyit. Név-sorminta, egy sima, egy fordított. Az nem lehet, hogy két sima, és egy fordított. És az se lehet, hogy felboruljon a rend. A hírszerkesztő teszi egyik nevet a másik után, ez a dolga, ez a tevés-vevés, a billentyűzet békés, melegben történő verése, semmi más. Nekem családom van – mondja megint, két hír között, a verés folyamatában – ki tudja, kinek. Magának. Önmagára eszmél egy kicsit. A nevek, amelyek úgy hírek, hogy nem mondanak semmit, információértékük csak annyi, hogy szerepelnek, vagy sem, elől vagy hátul, váratlanul családdá szerveződnek. A hírszerkesztőnek is van anyja, apja, apósa pláne, belőlük is lehet hír, mi a teendő? Hova teendő? A hírszerkesztő szabadulna a családjától, a nevek saját, magánhasználatú jelentésétől. Fél, hogy tetten érik, hogy gondolkodik, mérlegel, érez. Azt mondhatják majd, hogy azért kerül előre a hír, mert abban a saját anyja, apja, apósa (pláne) neve szerepel. És róluk ő mind gondol valamit, előrenyomja, hátrahagyja, mert az az övé. Nem így van, tiltakozik a hírszerkesztő maga ellen, az el nem hangzó vád ellen. Attól, mert neki családja, anyja, apja, apósa (uramirgalmazz) van, attól ő még nem gondolkodik, nem érez, nem tol, nem nyom. Csak teszi-veszi a neveket a soron, ahogy neki megmondják, ahogy a rend előre, felülről, alá, előlről, hátulról adva van. Mások mondják meg, kiből lesznek a hírek, mi a nevek mintázata. Lehet, hogy nincsenek is mások, és nem is mondják meg, csak valami nagy ködös távoli semmi van, a félelem. Az diktál.

A hírszerkesztőben semmi sem fogan, ő csak kihordja, odapottyantja a hírblokkba a nevet, ahova kell. Hírekkel blokkol. Szeretem a csokoládét, az egyetlen örömforrásom – mondja, miután levedli, eltudja magától a családot, mindennemű személyes viszonyt a hírszerkesztő. A lexikonokat, a hegyes ceruzákat belepik a döglött, merev csokoládépapírok. A hírszerkesztők félnek és csokoládét esznek. Lehet-e a híreknek csokoládéízük?

„Felháborodással és mély szomorúsággal olvastuk a Népszava 2012. október 13-i számában »Az ördög püspöke« című cikket. Mivel Romániában megint felfokozott kampányhangulat uralkodik az őszi parlamenti választások miatt, valószínűsítjük, hogy politikai megrendelésre egyesek ismételten a családjuk jó hírnevét próbálják besározni, illetve drága édesapánkat a családján keresztül próbálják kikezdeni. Ezúton kikérjük magunknak ezt a minősíthetetlenül aljas próbálkozást, egyben teljes mértékben elhatárolódunk az Andrassew Iván-féle rosszindulatú bulváríróktól és követőiktől. Felszólítjuk őket, hogy se édesanyánkat, se minket ne használjanak fel édesapánk ellen, és kérjük, hogy ne zavarják többet a belső családi életünket. Nagyvárad,

2012. október 16. Tőkés László és Joó Edith gyermekei: Tőkés Máté, Tőkés Ilona, Tőkés Márton.”

Kedves Máté! Leveledet magáncímemre, belső családi címemre a Párt levelezőlistájáról megkaptam, habár belső, családi kapcsolatban nem állunk, üzenetet és címet soha nem váltottunk. A Párt leveleit olvasatlanul törlöm. Ezt most elolvastam. És értem nekem címzett és mindenkihez szóló üzenetedet, a pártszöveg mögött a sajátodat. Sajnálom, hogy ide jutottatok, és együtt érzek veled. Sajnálak, igazán, mélyen, rettenetes ez az egész. Ezúton jelzem, hogy együtt érző magánlevelemre nem válaszoltál. Pedig itt kezdődne. Vagy végződne. Drága édesapánk! Minősíthetetlenül aljas! Elhatárolódnak!

„Kedves Boróka! A politikát igyekszünk mellőzni a (..) műsoraiban. Művelődési, turisztikai jellegű riportokat, színes portrékat, interjúkat részesítünk előnyben. Kérdésem: látom, hogy munkád van benne, de ha kihagyám, akkor ezzel Neked problémát okozok?”

Kedves! Látom én, hogy a politikát mellőzni igyekezni jó lesz. Ki tudja egészen biztosan mi a sorminta? Ki ismer minden nevet? Egyszer csak elfogynak a teák, a kapaszkodók, és kitornek a sosem használt ceruzák hegyei is. Abba is beletörnek, amit soha le nem írunk. A politika veszélyes üzem, kerülitek. Meg azt is látom, hogy részesítünk előnyben van, a biztonság kedvéért. Azt különösen látom, hogy a kultúra errefelé minálunk, vagyis tinálatok, az művelődést jelent, unalmas nyúlást, csöpögést, problémakerülést, giccset és seggnyalást. Fegyelmezve műveljük magunkat a semmire. Abból nem lehet baj.

A „turisztikai jellegű riportoktól” herótom van, amelyekben úgy kell tenni, mintha itt lennénk, pedig ott se voltunk. A szürke-szagtalan-formátlan „színes portréktól”, az alákérdezésekkel feldúcolt „interjúktól” hányok. Úgyhogy ne részesítetek előnyben. Egyszerűen csak ne merjetez kihagyni. A kényelmetlenséggel, a veszélyes üzemmel, a felborult sormintával együtt: ne merjetez kihagyni. Nem azért, mert nekem ebben munkám van. Magatoknak okoztok problémát, elviselhetetlenséget a mellőzős, kerülgetős igyekezetetekkel. A semmivel, amire művelitek magatokat. Magatokat teszitek értelmetlenné. Minálunk vagytok tinálatok: egyre megy. Ps. Nem eszem csokoládét.

Orbán Viktor az erdélyi fejedelmek nyomába lépett – mondta Kató Béla a Sapientia Alapítvány elnöke bele Orbán Viktor arcába Marosvásárhelyen, a Koronkai-mocsarak, az urizáló román kertvárosok és az elkerülő útra nőtt cigány nyomortelegek metszéspontjában. Ott van, pontosan ott az Erdélyi Magyar Tudományegyetem. Ott nőnek ki a földből, a kertvárosi nyomortelep mocsarából az iskolaalapító új fejedelmek. Az új erdélyi fejedelem és főleg az egyetemi elnök körül ott álltak a sok professzorok, diákok: egyszer csak ott találták magukat a fejedelmi udvar tartásában, szorításában. Nincs menekülés innen, fővesztés terhe mellett. Voltak, akik bólogattak (fővesztés terhe), voltak, akik álltak egyik lábukról a másikra (terhe), és sokan voltak, akik mosolyogtak (négy milliárd). De nem voltak elegenden, akik mosolyogtak. „Jobboldali gyerekeket kell szülni” – mondta a megoldást bele a fejedelmi udvar kellős közepébe egy egyetemi oktató. Családszociológus. Tudományos fokozata van a mosolygók utánpótlására.

Az út egyik oldalán épülnek a román kertvárosok, a másik oldalán omlanak a cigánygettók, és középre majd születnek, kell szülessenek, a jobboldali magyar gyerekek, a mocsárra épített magyar egyetemért, legfőképpen a mosolyért. Így hiszi, tudja magát középen a magyar jobboldal. Nem román, nem cigány, nem helybéli, hanem történelmi és fejedelmi, időközön felüli,

mocsáron aluli. Drága mosoly lesz az. Orbán Viktor nem szimatol semmi iróniát, nem is szimatolhat, mert nincs. És nem segíti ki a saját nyálától fulladozó szegény, szerencsétlen elnököt. Semmit se érez, csak saját nyomába lép, utolérhetetlenül, mert négymilliárd forintos ígérettel érkezett. Négymilliárd forintért, ha csak ígéret is, illik lefejedelmézni az embert. Drága, mély érzület.

Tőkés-könyv után megjött a Markó-könyv. Nem könyv, e-book. Csak rákattintóknak, letöltőknek. Nem fog utána levelet írni Tőkés Máté. Sem a párt. „Így működik Markó Béla” – ez a címe az e-booknak. És azért ez a cím, mert Markó az, aki a legjobban ismeri/érti a hatalmi rendszerek (?) működését Erdélyben – mondja a szerző, Kelemen Attila, és őt ez érdekli. Rádióban beszélgetünk, előttünk, fölöttünk hírszerkesztők. Nevek, nevek és nevek. Halkan beszél a hatalmi rendszerekről, maga alá húzza a széket, szájához igazítja a mikrofont. Halkan válaszolok. (Ne merjetelek!) Húsz éve ismerjük egymást, Markót, Tőkést, a híreket, a neveket. Tudom, hogy ez érdekli, ez az egész rendszer. (Meri, nem meri, meri.) Előttünk üvegfal, mögötte román technikus, semmit sem ért a halk beszélgetésünkből, nyilvános intimitásunkból. Csak a kézjeleimet veszi, mikor kell zene, hangjel, rádiós-mutogatós zsargon. Nem tudom, más érti-e, miről beszélünk. Kikről beszélünk? Mi értjük-e egymás? Nincs semmi köze Tőkésnek Markóhoz, egyik könyv a másikhoz – mondja Kelemen. Nevek, nevek – válaszolom magamban. Milyen hatalmi rendszer? – nincs időm kérdezni, mert Kelemen kérdéssel válaszol, megelőz: azt szeretné igazán tudni, szokott-e Markó legózni a fiával.

Vajon Tőkés Mátéval ki legózott? A fejedelmi udvarban van-e legó? A mocsártól jobbra és balra? Kiegyezhetünk szép színes interjúkban a legózásról. Legót a jobboldalra szült gyerekeknek! A baloldalra szülteknek is. És a cigánygettóba is!

Markó Béla költő. Mondanám még. Kezdeném ki a könyvet, Kelemen, a Kelemennel Markóról beszélgető magamat, az üvegfal mögött üvegesen néző technikust. De valahogy ez, a költészet nem fér ide, a nevek közé, a csikorgó csokipapírok közé. Markóba hogy fért bele a költészet, annyi hosszú, ki nem költött, végig nem mondott év alatt? Hova lettek a visszaszívott, ki nem lehelt szavak? Hogy lehet átgázolni a fazonra igazított mondatokon? A szövegcsapdákon? Ez nekem a kérdésem. Hozzá, hozzám. Nem az, hogy szokott-e vagy nem szokott. Mert a szokás az olyan, ma igen, holnap nem, elteszem, előveszem. De ez a költészet dolog vagy kimondható, vagy kimondhatatlan. Nincs visszaút, előreút, ide-oda.

Adásvég van. Hóvég van. Időbeosztás. Húsz év után 25 perc beszélgetés, ezalatt adtunk számot, mit nem tanultunk. Piros lámpa kihuny, közvetítésnek vége. Stúdióba utánunk már csak a hírolvasók és hírszerkesztők. (Családosok, katonák.) Csak az üveges tekintetű román technikus ébred. Baj van. Markó, a játék, Tőkés, a költészet, és közös húsz évünk nyomán lefagyott a rendszer, nincs adásvezérlés. Elnémultak a hangjelek, a zene. Két kézzel veri a vezérlőpultot. Törve, magyarul káromkodik „Az isten a faaszát tegye ebbe a Romániába” – mondja a gépnek, magának és nekünk is. Cinkosan, mert a rendszerre nálunk egy öntudatos román csak magyarul haragudhat. Az a hang mélyül és lágyul, az a röviden csattan, öblögeti az idegenül családias szavakat. Legalább adásba ment? – kérdez vissza istenfaszára Kelemen, a kérdező, nevetve, mert mindannyian tudjuk, hogy nem, nem ment adásba. Nem mehetett. Saját

szilánkjaink bennünk maradnak.

Tetszik

2 ember kedveli. Legyél te az első az ismerőseid közül!

Kapcsolódó írások:

1. **Parászka Boróka: Rózsák tere** A Vatra Romaneasca – az egykor hírhedt és félt –...
2. **Parászka Boróka: Ortodox Magyarország** Orbán Viktor és Traian Basescu derűsen fog kezét – ez...
3. **Parászka Boróka: Lefölözési verseny** Januárban mutatkozott meg igazán, hogyan fog lezajlani Erdély elsivatagosodása. A...
4. **Parászka Boróka: Miért loptak Koszovóban a románok magyar kabátot?** Parászka Boróka Miért loptak Koszovóban a románok magyar kabátot?...
5. **Parászka Boróka: Magyarvallás** Októberben népszámlálási kampány volt, rosszul sikerült. Sokáig próbáltam úgy tenni,...

Cimkék: **Parászka Boróka**